REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la **Administraţiune** în **Braşov** şi la următórele
BIROURI de ANUNŢURĬ:
In **Viena:** la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik.
In **Budapesta** la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII. Erzsébet-kőrut)
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor.. pe şése lunĭ 12 cor.. pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
Administraţiunea, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plătĭ înainte.

Nr. 120. **Braşov, Lunĭ-Marţĭ 3 (16) Iunie.** **1903.**

Crisă în partidul guvernului.

O coincidenţă întêmplătóre şi neaşteptată a făcut ca aḑĭ lumea politică din monarchia nóstră sĕ aştepte cu încordare rĕspunsul la douĕ întrebărĭ: cine va fi rege în Sêrbia? şi cine va fi ministru-preşedinte în Ţéra ungurésca?

Se póte ca în decursul ḑilei de aḑĭ sĕ fie decise ambele aceste însemnate întrebărĭ ale politicei esterióre şi interióre austro-ungare. Se póte însĕ ca sĕ se mai amâne cu câte-va ḑile, orĭ şi mai mult hotărîrea asupra lor. In tot casul însĕ ele vor trebui sĕ fie deslegate într'un feliu.

Serbia trebue sĕ şĭ capete un stăpân, care sĕ facă acolo rênduială, ér Ţéra ungurésca un ministru-preşedinte, care sĕ facă posibilă recrutarea fără considerare, décă acésta va fi pe placul d lor Kossuth şi soţĭ orĭ nu.

Păn' acuma a mers cum a mers cu amânarea recrutării, ce s'a şi amânat de trei orĭ după olaltă. In urma evenimentelor neprevĕḑute din Sêrbia însĕ, aḑĭ nu e vorba mai mult de a amâna, ci de a se asigura şi de a se sĕvîrşi cât mai grabnic recrutarea.

Organul lui Kossuth vrea sĕ scie, că Majestatea Sa i-a pus ministrului-preşedinte Szell un termin, până la care sĕ facă rânduială în parlament. Orĭ cum ar fi e învederat, că curtea a început a-şĭ pierde răbdarea şi că, mai ales în faţa nouelor încurcăturĭ în peninsula balcanică, ce ameninţă a amărî ḑilele diplomaţiei austro-ungare, cercurile superióre militare stăruiesc sĕ se întreprindă odată paşĭ mai energicĭ în contra obstrucţiunei maghiare pentru a se forţa primirea proiectelor militare de către majoritatea camerei.

Coloman Szell a declarat însĕ, că voiesce sĕ lupte numai cu mijlóce legale şi nu vrea sĕ întrebuinţeze forţa şi se ţine de ce a ḑis, în firma credinţă, că cu resistenţa pasivă, ce-o opune obstrucţiunei koşuthiste, va ajunge sigur la un resultat favorabil, deşi ceva mai târḑiu. Partea cea mai mare a partidului liberal ţine cu Szell.

Dér mai sunt în acest partid şi alte douĕ curente destul de tarĭ. O însemnată parte din membrii lui voiesc sĕ se ia mĕsurĭ mai energice, sĕ se ia refugiu chiar la forţă, sĕ se aplice cu mai mare asprime regulamentul camerei, şi sĕ se întroduca clotura. Acest grup are în frunte pe contele Stefan Tisza.

In fine mai este un grup, deşi mai puţi numĕros decât al lui Tisza, care ţintesce a resolva încurcătura printr'un compromis cu opositiunea. E grupul contelui Apponyi, preşedintele camerei.

Aceste curente, în legătură cu gravele evenimente din afară şi cu necesitatea ridicată la potenţă de a se depărta cât mai curênd piedecile puse în calea recrutării în jumĕtatea ungară a monarchiei, au dat nascere unui nou pericul, ce ameninţă a isbucni în sînul majorităţii guvernamentale.

Din tóte părţile se vestesce, că demisiunea contelui Apponyi ca president al camerei este o întrebare numai de câte-va ḑile. Acésta demisiune va însemna, că grupul condus de Apponyi se va rupe de partidul guvernului.

D-l Szell a plecat Sâmbătă la la Viena, ca sĕ raporteze asupra situaţiunei şi sĕ vadă décă Majestatea Sa este de acord cu el de a se continua resistenţa pasivă, aşteptând până obstrucţiunea va fi deplin obosită şi silită a ceda, orĭ că va avisa altfel.

Erĭ ministru-preşedinte a avut o audienţă de o óră la palatul din Viena. Resultatul nu-l scim. Faptul însĕ, că întorcêndu-se la Budapesta a conferit mult cu ministrul Lukacs, ne lasă a presupune, că póte e vorba de înlocuirea lui Szell prin Lukacs, care, pe lângă conţii Iuliu Andrassy şi Csaky Albin trece aḑĭ de candidat la acest post.

Eată aşa stau lucrurile cu întrebarea cine va fi ministru-preşedinte în Ţéra ungurésca; décă va rĕmâné tot Szell, orĭ că va fi înlocuit cu altul; décă va mai merge cu „mijlócele constituţionale“ orĭ că va urma chiar absolutismul unguresc, de care se vorbesce aşa de mult?

Voce maghiară despre evenimentele din Serbia. *„Budapesti Hirlap“* ocupându-se în primul sĕu de la 14 Iunie cu situaţia creată de tragicul sfîrşit al dinastiei Obrenovicĭ, încheie aşa:

„Mult sânge a curs în Belgrad, aşa încât e greu a ne puté închipui clar evenimentele, ce au sĕ urmeze. Un lucru însĕ îl scim, şi acesta *e întristător pentru noi Maghiarii*: deodată *cu regele Alesandru nu s'a stins numai ultimul rege Obrenovicĭ* ci şi direcţia, care până acum — deşi din oportunism — *a căutat înţelegerea reciprocă între Maghiarĭ şi Sêrbĭ.* Cu mórtea bietului Alesandru a reînviat cealaltă direcţie, al cărei program declarat este: ideia pan-sêrbéscă. Este un fapt ce nu mai póte fi tras la îndoială, că în acelaşĭ timp *politica balcanică a monarchiei a dat faliment şi e întrebare, décă peste tot acéstă politică mai are vr'un teren în întréga Peninsulă balcanică* din care sĕ nu fi perit deplin influenţa monarchiei nóstre. Deputaţiunile bosniace carĭ vin una după alta în Burgul din Viena, ca sĕ se plângă; atentatele cu dinamită din Salonic; bandele de tâlharĭ în Macedonia; fierberea din Serbia-vechie şi Alesandru ucis, ér Petru Karageorgevicĭ noul rege al Sêrbilor! — étă ceea-ce face fondul tragediei din Belgrad şi înţelegerea ei deplină. Din causa acésta regretăm noi Maghiarii exterminarea dinastiei Obrenovicĭ“.

Până unde merge şovinismul. In adunarea generală din Iunie a municipiului Arad, senatul orăşenesc a făcut propunerea, ca oraşul sĕ felicite pe nou alesul episcop, asigurându-i sprijinul în munca lui „pentru promovarea religiositătii, moralităţii şi culturii“. Deputatul Bela *Barabas* a făcut propunerea, că adunarea generală sĕ ia la cunoscinţă ocuparea scaunului episcopesc, dér cu adausul, că oraşul Arad speră şi aştéptă, că P. S. Sa episcopul va da atenţiune şi punctelor de vedere patriotice maghiare şi sĕ va îngriji, ca limba oficiósă (maghiară) sĕ fie respectată şi sĕ se validiteze. Propunerea lui Barabas a fost primită cu unanimitate.

Revoluţia din Belgrad.

Asupra evenimentelor sângeróse din Belgrad, precum şi asupra celor ce se petrec în urma teribilei drame, dăm aḑĭ următórele amĕnunte:

Istoricul dramei sângeróse.

Conjuraţii aşteptară prin otele şi prin cafenele timpul potrivit pentru a sĕvêrşi atentatul. Pretutindenĭ ei erau încunjuraţĭ de lăutarĭ, carĭ le cântau cântecul numit *„Kolo al Reginei Draga“*, vrênd astfel sĕ dea în mod demonstrativ dovedĭ de „lealitatea“ lor. La órele $1^1/_2$ au plecat cu toţii spre palat.

Dispositiunile le-a făcut pe stradă comandantul regimentului 6 Petru *Misicĭ.* In palat se retraseră fie-care pentru a-se culca. Intr'aceea regimentul 7, care purta numele regelui şi al cărui comandant e Luca *Lazarevicĭ*, a ocupat casarmele poliţiştilor. Tot atuncĭ eşi regimentul 4, care pórtă numele reginei asasinate, condus de cei doi fii ai fostului ministru-president Sava Guicĭ: *Bora* şi *Alexandru.* Aceştia au împresurat locuinţele foştilor miniştri.

Atuncĭ sosi colonelul *Maşin*, fratele bărbatului dintâiŭ al reginei. *Maşin* a dat semnul de plecare spre palat. Mica pórtă a deschis'o căpitanul de gardă *Kosticĭ.* Pe când o parte din ofiţerĭ şi soldaţĭ ajunseră uşor prin pórtă în curtea conacului, celălalt grup de ofiţerĭ şi soldaţĭ a putut sĕ între prin pórta de fier numai după o lupta grea, in care 5 fură omoriţĭ şi 20 grav rănitĭ.

Petru *Misicĭ* cu 28 ofiţerĭ s'au dus la uşa coridorului de sticlă. Au forţat uşa, dér n'au putut întra, decât după-ce *Naumovicĭ* a sfărîmat'o cu dinamită. Scim că cu ocasia acésta şi în urma esplosiei, Naumovicĭ încă a murit.

Atentatorii se aflau acum în palat. Ginerele lui Ţinţar Marcovicĭ, Ivan *Milkovicĭ* fŭ omorît. Trecênd mai departe, îi întimpină generalul *Petrovicĭ*, care în amêndouĕ mânile ţinea câte un revolver. El rănì pe mai mulţĭ ofiţerĭ. Atentatorii n'au împuşcat pe general, ci s'au aruncat asupra lui, i-au smuls revolverele din mânĭ şi l'au provocat sĕ-i conducă la rege.

In momentul acesta tóte lampele electrice se stinseră. Conjuraţii, suprinşĭ astfel, abia se puteau vedé unul pe altul; împărţiţĭ în grupurĭ, cu óre-care gróză, ce lĭ-o insufia întunericul, umblau prin odăi, dér tot nu aflară părechea regală. Aprinseră chibrite. Din întêmplare au găsit nisce lumînărĭ într'un dormitoriu gol. Au aprins luminările şi au început sĕ caute după rege şi regină, însĕ fără resultat Atuncĭ ei credură, că planul lor fŭ tradat şi că părechea regală s'a refugiat.

Atentatorii, desperaţĭ, au trimis pe cei doi fii ai lui Gruicĭ la locuinţa ministrului Ţinţar *Markovicĭ*, căcĭ credeau, că acesta prin ginerele sĕu Milkovicĭ lĭ-a tradat planul şi a ascuns pe rege la el. (Despre omorîrea lui Ţinţar aducem amĕnunte mai jos.)

In timpul acesta conjuraţii au chinuit în fel şi formă pe generalul *Petrovicĭ*, ca sĕ spună unde s'a ascuns regele şi regina. Generalul multă vreme n'a vrut sĕ dea deslusirĭ, în sfêrşit însĕ pierdêndu-şĭ puterile, mărturisi că părechea regală se află în camera de lângă sufragerie. La acésta generalul Petrovicĭ fŭ tîrît în sufragerie şi acolo au dat în adevĕr peste o uşă fără iver. Câte-va momente Misicĭ a parlamentat cu regele, ca sĕ deschidă uşa. Când regele rĕspunse c'un hotărît *nu* şi-i numi poltronĭ, câţĭ-va ofiţerĭ sparseră uşa şi tot atuncĭ alţii din ei împuşcară pe generalul Petrovicĭ aşa, încât regele şi regina au audit puşcăturile. Regina, care vĕḑù pe Petrovicĭ căḑênd, leşină. Regele şi regina nu erau îmbrăcaţĭ decât în cămăşĭ, regele într'o cămaşă lungă de mătase roşie, regina în cămaşă drap.

Misicĭ păşind înaintea regelui ḑise:

— Noi am venit, ca sĕ-ţĭ subscrii abḑicerea.

— In numele cui cutezĭ a-mĭ vorbi astfel? ḑise regele.

— In numele armatei. Abḑică!

— Eu nu sunt tatăl meu. Eu nu sunt Milan. Trădarea câtor-va ofiţerĭ mişei, nu mĕ înspăimântă. Căraţi-vĕ de aicĭ, poltronilor!

— Rege, rĕspunse Misicĭ, ne dăm viéţa pentru tron, însĕ alungă pe acea bestie de pe acest tron, ca sĕ nu-l mai murdăréscă. (Când Misicĭ pronunţă ultimele cuvinte, atinse pe regina în mod necinstit.)

In clipa acésta regele îmbrăţişă strîns pe regina şi o sărută strigând:

— Nu! Nu! Nicĭ odată nu te voiŭ părăsi, Draga! Te iubesc mult, te iubesc

Apoi regele sărută ochii reginei.

In momentul acesta se descărcară armele asupra lor, şi regele şi regina căḑură unul peste altul. Nu erau însĕ morţĭ. Un soldat întrat în urmă, se repedi spre regină, îi sfăşiă camaşa, o lovi cu călcâiele ferecate ale cismelor în cap, pe faţă şi pe piept. O horcăitură durerósă, un suspin stins, şi Draga expirà.

Regele într'aceea se sbătea în durerile celei mai atroce agonii, ce se póte închipui. Aruncat în curte prin feréstră, mai mult timp a rĕmas pe pământ cu trupul sdrobit şi muri numai târḑiu după-ce regina şĭ-a dat sufletul.

Aceste le istoresce căpitanul Pera *Vemilovicĭ*, care încă se afla printre ofiţerii carĭ întraseră în konac.

Intr'aceea soldaţii încunjurară casa veche a reginei Draga în apropiere de konac, unde locuiau fraţii ei, Nicodim şi Nicolaj. Pe aceştia i-au dus într'un edificiu de lângă Dunăre, unde i-au împuscat.

Mórtea lui Ţinţar Marcovicĭ.

Étă cum s'a întêmplat omorîrea fostului ministru-president *Ţinţar Marcovicĭ.*

Pórta de la locuinţa lui era închisă Doi soldaţĭ au sărit în curte, unde erau postaţĭ doi gendarmĭ. Aceştia grăbiră spre pórtă, când un căpitan îi provocà sĕ deschidă. S'a deschis. Soldaţii întrară în curte. La auḑul sgomotului, apare deodată Ţinţar Marcovicĭ, strigând către căpitan:

— Ce însémnă asta, căpitane?

— Viu la d-ta în numele regelui!

— Nu-i adevĕrat, strigà Marcovicĭ. D-ta nu vii în numele regelui. Ce vrei?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soția ministrului-president eși și ea și observă îndată ce se întêmplă. Marcovicĭ implorà pe căpitan s'o lase a merge la fiica ei. Căpitanul a lăsat'o și i-a dat și o gardă de doi soldați. De-odată Țințar Marcovicĭ dispărù. Soldații întrară în odăi, și-l căutară, dér nu l'au aflat nicăirĭ. In sfîrșit l'au aflat în *pivniță*. Marcovicĭ vĕdĕndu-i strigà:

— Căpitane, eu sunt ministru-president și general! Te voiŭ esecuta!

Căpitanul scóse un revolver și *descărcà de douĕ-orĭ în Țințar Marcovicĭ* care căduù mort.

După altă versiune Țințar Marcovicĭ fù împușcat în stradă, de unde servitorii l'au dus în casă mort.

12 morțĭ.

S'a constatat esact, că în acéstă teribilă tragedie numĕrul celor morțĭ e de 12, anume:

1) Regele. 2) Regina. 3) Generalul Lazar Petrovicĭ. 4) Țințar Marcovicĭ, general și ministru-president. 5) Ministru de rĕsboiŭ *Pavlovicĭ*, împușcat în locuința sa. 6) Nicodem *Lunieviția*. 7) Nicola *Lunieviția*, ucișĭ cu focurĭ de pușcă în casarma diviziunei de lângă Dunăre. 8) *Milcovicĭ*, căpitan și adjutant, mort cu ocasia esplosiei de dinamită. 9) *Naumovicĭ*, omorît de dinamită. 10) Căpitanul *Petrovicĭ*, unul din atentatorĭ, probabil împușcat de rege, séu din întêmplare de către vr'un camarad al sĕu. 11) Un gendarm. 12) Un soldat de rênd.

Noul rege.

Astădĭ, Lunĭ, eventual Miercurĭ se va face alegerea în skupștina cea mare națională. In Belgrad au început sĕ uite de grozăveniile nopții sângeróse, și lumea se ocupă de alegerea noului domnitor. Membrii guvernului *caută a-se disculpa*, dicênd, că nimenĭ n'a putut prevedé catastrofa sângerósă. Ei au vrut numai sĕ-l siléscă pe Alexandru *sĕ divorțeze* de Draga, ér décă n'ar vré acésta, atuncĭ sĕ-l *forțeze a abdica*. Pe d'asupra tuturor chestiunilor și întrebărilor planéză întrebarea, care preocupă pe tótă lumea:

Cine va fi rege?

Guvernul și diplomația sunt de acord, că prințul Petre Carageorgevicĭ va fi rege. Ministrii afirmă, că alegerea se va face cu unanimitate. Consiliul de ministri de la 12 Iunie a durat patru óre. S'a discutat textul notei, ce o vor adresa puterilor. Miniștri Liuba *Stoianovicĭ* și Liubomir *Zivkovicĭ* sunt *republicanĭ pronunțațĭ*, deóre-ce însĕ și ei au semnat nota circulară prin care se fixéză diua de Lunĭ pentru alegere, se vede, că au renunțat pentru persónele lor la realisarea planului lor republican. Nu tot așa însĕ pressa și o parte a poporului. Aceștia pretind sĕ se dea cu acéstă ocasiune un fel de *Magna Charta* a drepturilor poporului.

Cu tóte acestea se speră, că în skupștină va triumfa părerea, de a alege pe *Petru Carageorgevicĭ* cu unanimitate.

Atitudinea Rusiei.

Scirile publicate de vr'un reporter cu fantasia aprinsă, cumcă fiul lui Petru Karagheorghevicĭ ar fi fost primit de către Țarul și Țarevna cu cea mai mare afabilitată și purtat în trăsura imperială, firesce, nu se adeveresc. Din contră Țarul, care *i-a fost naș lui Alexandru*, este fórte mâhnit asupra celor petrecute și nu e de loc încântat de isbucnirea revoluției în Serbia tocmai acuma, când cu greutate a reușit sĕ se molcoméscă spiritele în Macedonia.

Atitudinea Austro-Ungariei.

Pe cât se svonesce în cercurile bine informate, Austro-Ungaria n'ar face nicĭ o dificultate, décă s'ar alege Karagheorghevicĭ. In casul însĕ, când ar fi vorba de candidarea prințului de Muntenegru séu a vr'unui fiu al lui, din partea Austro-Ungariei s'ar lua mĕsurĭ energice.

Ce va discuta skupștina.

Skupștina, care probabil se va ține în sala cea mare a konakului, va vota înainte de tóte asupra *formei de guvernamênt*. Décă, ceea-ce este aprópe sigur, se va admite regatul, atuncĭ se va vota asupra persónei. Se face propagandă pentru Mirko, ér partidul rĕsleț al familiei Obrenovicĭ se dice că se va grupa în jurul unui pretendent cu numele *Lazarevicĭ*, care se dice, că ar fi descedent al unei vechĭ dinastiĭ de domnitorĭ sêrbescĭ.

Armata stăruie din tóte puterile pentru alegerea lui Karagheorghevicĭ.

Diarul *„Narodni List“* discută chestiunea formei de guvernamênt, relevând șansele, ce le-ar puté avé *forma republicană*.

Camera ungară.

Tallian, vice-președintele camerei din Budapesta, esprimă orórea sa față de sângele vĕrsat la Belgrad. El spune, că regele a fost asasinat de proprii sĕi soldați, carĭ au exterminat întréga familie regală. (Strigăte: abominabil!)

Dinastia Obrenovicĭ, dice vice-președintele, a fost tot-déuna o amică sinceră a patriei nóstre, a regelui și a monarchiei nóstre, cu carĭ membrii acestei familii s'au silit totdéuna sĕ păstreze legăturĭ pacĭnice și prietenescĭ.

Parlamentul unguresc esprimă în unanimitate profundele sale regrete și durerea sa față de oribilul fapt. (Aprobărĭ generale).

Kossuth și contele Zichy în numele partidelor acceptă declarațiunea d-lui Tallian.

Declarațiile primului ministru Szell.

Ministrul președinte *Szell* a declarat următórele:

Nu este bine de a trage consecințe politice dintr'un eveniment, a cărui istorie autentică nu este încă cunoscută. In raportele internaționale trebue menținut principiul, că nicĭ o atitudine n'ar puté fi luată înainte ca evenimentul și consecințele lui sĕ nu se fi desvoltat în așa mod, încât influența lor asupra intereselor Ungariei și a monarchiei, sĕ pótă fi apreciată.

In ce privesce efectul, pe care acest eveniment îl va avé asupra raporturilor Austro-Ungariei cu Serbia și Rusia, d-l Szell doresce și speră, că nicĭ o schimbare nu se va produce. In momentul actual ar fi superflu și precipitat de a formula o părere. Totuși ministrul găsesce necesar de a esprima speranța, că nicĭ o complicațiune nu se va produce de natură a forța pe Austro-Ungaria de a-și modifica politica urmărită până acum față de statele balcanice din vecinătate. (Aplause generale.)

Prima nóstră datorie, încheie d-nul Szell, este de a salvgarda cu tărie interesele nóstre chiar în presența unui eveniment ce nu se póte încă calcula. (Aplause generale).

Declarațiile primului ministru austriac.

Koerber, primul ministru austriac, interpelat în cameră, a declarat:

Guvernul dă de sigur plină băgare de sémă evenimentului așa de important și de mișcător, care s'a petrecut în capitala Serbiei. Orĭ cât de fulgerător ar fi fost, vĕdĕnd că o hotărîre politică se sĕvîrșesce în acest fel în pragul secolului al XX-lea, și orĭ cât de triste și tragice ar fi evenimentele din Belgrad din punctul de vedere uman, trebue sĕ le considerăm ca o afacere esclusiv sêrbéscă, până ce ele nu vor avé consecințe, carĭ ar puté sĕ atingă monarchia austro-ungară și situațiunea europénă.

D-l Koerber speră, că și noul regim în Serbia, rĕspundênd necesităților simțite în acest regat, va menține aceleași raporturĭ amicale cu Austro-Ungaria și va proceda în sensul menținerei păcei în Peninsula Balcanică. Orĭ ce guvern sêrbesc póte conta pe simpatiile generale din momentul ce își va însuși o politică conformă cu dispositiunile pacifice ale cabinetelor europene.

Declarațiile prințului Petru.

Interviewat în privința evenimentelor din Belgrad, prințul Petru Karagheorghevicĭ a făcut următórele declarațiunĭ:

„Partisanii mei au în adevĕr, în Serbia, o organisație complectă; eram adeseorĭ în raporturĭ cu dênșii, dér n'am fost de loc pus în curent cu evenimentele ce s'au desfășurat în nóptea trecută.

„Nicĭ indirect n'am luat vre-o parte óre-care la pregătirea lor. Scirile ce mi-au sosit din Belgrad, n'au pentru mine până acum vre-un caracter oficial; prin urmare voiŭ aștepta în liniște evenimentele.

„Pe cât timp nu mi-s'au făcut propunerĭ, nu am nicĭ un motiv de a pleca la Belgrad; voiŭ rĕmâné decĭ aci, căcĭ nimenĭ n'a cerut reîntórcerea mea în Serbia, nimenĭ de asemenea nu mi-a oferit Coróna.

„Părerea mea personală asupra evenimentelor din Belgrad, este, că am o părere de rĕu, că au credut că trebuesce vĕrsat sânge în torente, și desaprob mijlócele violente de carĭ s'au servit. Ar fi fost de ajuns, ca sĕ siléscă pe regele Alexandru sĕ iscăléscă abdicarea sa“.

Apoi principele Caragheorghevicĭ a făcut următórele declarațiunĭ de principiu:

„Sunt partisanul libertății desĕvîrșite a pressei și sper de a vedé Serbia desvoltându-se sub regimul constituțiunei fórte liberale de la 1889. Asertiunea, că aș fi ostil Austro-Ungariei, este falșe, este fórte natural însĕ ca sĕ am o afecțiune particulară pentru Rusia, unde copiiĭ mei au întrat în serviciu“.

Vocĭ de pressă.

„Standard“ se esprimă ast-fel:

Intriganții și asasinii implicați în crima din Belgrad, au avut probabil intențiunea de a amesteca în crima lor influența Rusiei séu a Austriei. Relațiunile Austro-Ungariei cu Serbia impun aceleia o responsabilitate cu totul particulară, acéstă putere trebue sĕ fie cu băgare de sémă, ca nu cumva turburările din Serbia sĕ se rĕspândéscă și în statele vecine. Trebue ca ea sĕ facă marĭ sforțărĭ pentru a stabili ordinea și stabilitatea și sĕ arate tot-deodată o hotărîre desinteresată de a împiedeca pe șefii revoluționarĭ de a trage profite personale din escesele, carĭ sunt cu totul protivnice politicei declarate a Austro-Ungariei. Trebue ca acésta sĕ menție starea de statu-quo în acea țĕră.

„Times“ scrie următórele:

Ne place sĕ sperăm în sinceritate, că toți candidații posibilĭ, afară de unul — puțin impórtă orĭ cine ar fi acesta — sĕ judece matur și sĕ-și retragă candidaturile, căcĭ trebue cu orĭ-ce preț evitat un rĕsboiŭ civil în Serbia. Décă acest rĕsboiŭ este evitat, Serbia ar puté scăpa de intervenția celor doi marĭ vecinĭ și protectori ai sĕi, Rusia și Austro-Ungaria. Pentru moment Europa póte spera, că stabilirea unei nouĕ stărĭ de lucrurĭ în Serbia, se va face fără a se întrebuința amenințărĭ séu presiunĭ, fie de la Petersburg, fie de la Viena.

Diarul rusesc *„Swiet“*, vorbind de evenimentele din Belgrad condamnă pe asasinĭ și plânge pe regele Alexandru, ca pe un bun Slav și ca un om de nobil caracter.

Diarul *„Nowosti“* scrie, că sângele vĕrsat într'un mod atât de miserabil și prin trădare, nu va rĕmâné fără rĕsbunare; chiar cea mai bună ordine de lucrurĭ care s'ar stabili, n'ar puté justifica crima sângerósă.

Amestecul puterilor strĕine în afacerile interióre ale Serbiei nu este admisibil, el însĕ s'ar puté cu tóte acestea întîmpla, décă complicațiunĭ neașteptate ar forța pe Rusia și Austro-Ungaria sĕ se amestece.

Alte amĕnunte.

Diarul *„Zeit“* primesce din Belgrad următórea depeșă:

Bucuria pentru omorîrea regelui, reginei și a celorl'alțĭ, a trecut, începe a-se înțelege seriositatea situațiunei în vederea neînțelegerilor privitóre la alegerea regelui.

Pe mormintele regelui și reginei s'au pus douĕ crucĭ simple de lemn, avênd înscrise pe ele numele de Alexandru Obrenovicĭ și Draga Obrenovicĭ.

Funerariile celor-l'alțĭ ucișĭ s'au făcut repede, înainte de revĕrsatul dilei. Rudele lor au fost oprite de a veni la înmormêntare. Stradele erau ocupate de trupe până la cimitir.

Surorile reginei Draga au fost conduse la Panciova.

Fostul ministru de finanțe Marinkovicĭ a fost arestat, el a fost găsit ascuns în podul casei.

Natalia.

Diarul *„Petit Journal“* spune, că regina Natalia, când a primit teribila veste despre omorîrea fiiului sĕu, a rĕmas ca împietrită de gróză și s'a îngălbenit fórte tare, neputênd sĕ rostéscă nici o vorbă. Apoi a isbucnit într'un plâns cu hohot esclamând:

Nefericitul! De ce s'a însurat cu acea femeie? Ea a fost peirea lui!

După acésta a sărutat îndelung medalionul cu portretul din copilărie al fiului sĕu. A telegrafiat apoi la Belgrad cerênd sĕ i-se predea corpul fiului sĕu și a declarat, că e gata sĕ se ducă la Belgrad. Dênsa e încă sguduită de friguri.

Un interview.

Diarul *„Zeit“* publică un interview avut cu un ofițer, care a luat parte la măcelul de la konak.

El a spus, că armata era amărîtă pentru oribila stăpânire pe care o luase Draga.

„Nu se mai puté tolera ca o asemenea femeie pierdută sĕ mai comande, esercitând capriții infame.

„Apoi sciam, că era aprópe sĕ se proclame Lunjevița ca moștenitor al tronului.

„In cele din urmă regele nu mai avé în armată nicĭ 50 de ofițerĭ prietenĭ.

„Hotărîrea de a sfîrși cu acéstă situațiune, a fost luată de șefii armatei acum câteva lunĭ, afară de 10 ofițerĭ suspecți din regimentul al 8-lea de infanterie și carĭ erau creaturĭ ale Curței.

„Aprópe toți ofițerii din întréga Serbie cunosceau comptoul; actualii miniștrii nu sciau nimic“.

Adunarea despărț. I. Brașov

al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“.

I.

Erĭ în 14 Iunie n. s'a ținut în fruntașa comună Rêșnov adunarea despărțêmêntului I Brașov al Asociațiunei nóstre.

Faptul, că acéstă comună este situată în apropierea Brașovului și are comunicațiune escelentă cu acest oraș, a înlesnit unui grup de amicĭ ai culturei române, sĕ se presente la acéstă adunare, încuragiând ast-fel sforțările nobile ale comitetului și dând esemplu bun fruntașilor și poporului din Rêșnov.

Cu trenul de la órele 9 au plecat de la gara Bartolomeiŭ-Brașov următórele persóne:

D-na A. Bârseanu, d-na Al. Verzea din Satulung, d-na Dr. Vecerdea, d-na Dr. Șpan, d-na Murăroiŭ, d-șóra Popescu, d-nii: A. Bârseanu, președintele despărțêmêntului, Sim. Damianu, Dr. Aurel Mureșianu, N. P. Petrescu, I. Lengeru, Dr. N. Vecerdea, Petru Pop, I. Săbădeanu, membru în comitet, C. Aiser, cassierul despărțêmêntului, prof. N. Bogdan, secretarul despărț., prof. Dr. I. Bunea, prof. Petrovicĭ, Al. Verzea, prof. I. C. Panțu, prof. M. Navrea, Murăroiu, Dr. Fruma, Dr. Pralea, I. Lăpĕdatu, Leonte Pușcariu, Traian H. Pop, Augustin Paul.— Către acești a mai adaugă d-nii Petru Popovicĭ, Pomp. Eliu și Gh. Boambĕn, veniți cu trăsura.

La órele 10 óspeții din Brașov sosesc la gara din Rêșnov și sunt întêmpinați în numele fruntașilor acestei comune de o delegațiune compusă din membrii corpului didactic (d-nii R. Cristoloveanu, Gh. Butnariu, Bart. Tipeiu, Virg. Bude și Iosif Renghia).

D-l Cristoloveanu salută pe președinte și comitet cu câte-va cuvinte bine simțite, la carĭ rĕspunde d-l Andreiŭ Bârseanu.

In grupul, care a eșit la gară spre întîmpinarea óspeților mai erau și comerciantul Gh. Ilie și țĕranii I. Armăsar, Fulga, Soric, Petric și Oțelea. De sigur ar fi eșit spre întîmpinarea óspeților și mai mulțĭ țĕranĭ, décă nu ar fi fost tocmai timpul liturghiei.

De la gară ne-am îndreptat cu toții la biserică, unde preoții Al. Verzea, I Hamsea și C. Proca au celebrat un parastas pentru repausații președinți ai Asociațiunei și pentru repausații membri ai despărțêmêntului.

După parastas părintele I. Hamsea a ținut o cuvêntare avêntată, esprimându-și recunoscința față cu bărbații marĭ ai neamului nostru, carĭ au adus jertfe și au creat instituțiunĭ culturale atât de salutare, cum e Asociațiunea. Mulțumesce comitetului pentru onórea, ce a făcut'o acestei comune, alegênd-o ca loc pentru adu-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

narea din anul acesta. Rêşnovenii îşĭ vor arăta recunoscinţa faţă cu actualii conducĕtorĭ ai despărţĕmêntului, décă semințele culturale ce le vor sĕmêna acei conducĕtorĭ cu acéstă ocasiune, nu le vor lăsa sĕ cadă pe pietriş, séu în mărăcinĭ orĭ pe drum, cum spune parabola din sf. scriptură, ci le vor planta în inimă, ca sĕ aducă fructe pentru noi şi pentru urmaşii noştri.

Şedinţa s'a ţinut tot în biserică şi s'a deschis la órele 11 de către preşedintele d-l Andreiŭ Bârseanu, fiind de faţă un public numĕros compus din toţĭ fruntaşii comunei, în frunte cu veteranul G. Proca, şi din popor, precum şi din alţĭ óspeţĭ veniţĭ de prin alte comune şi dintre carĭ mi-am notat pe părintele Zorca din Vlădenĭ, părintele Comanescu din Codlea însoţit de trei învĕţătorĭ (Boldor, Marcu şi Iliescu), părintele Virgil Pop din Cristian, părintele Comanescu din Ghimbav, şi de-o delegaţie de mai mulţĭ ţĕranĭ, apoi d-na Hamsea, d-na C. Proca etc.

Dăm aicĭ un resumat din discursul de deschidere al d-lui Bârseanu.

Sunt aprópe 100 de anĭ, dice d-l Bârseanu, de când un Român de inimă, D. Cichindeal a rostit memorabilele cuvinte: „Mintea, mintea, mărită naţie română! Când te vei lumina cu învĕţătură, mai mărită naţie decât tine nu va fi!“ — Cu aceste cuvinte marele bărbat a vrut sĕ dică, că: Voi Românĭ asupriţĭ, atuncĭ veţĭ înainta, când vĕ veţĭ lumina prin învĕţătură. Cuvintele acestea au găsit rĕsunet şi încetul cu încetul s'au ridicat şcolĭ şi bisericĭ şi s'a ivit o serie întrégă de bărbaţĭ carĭ au muncit cu condeiul, cu cuvêntul şi au jertfit pentru înaintarea neamului.

Tot pe timpul, când a scris Cichindeal acele cuvinte, scriea şi Gh. Şincai: „Sunt obosit şi bolnav, dér totuşi scriu la cartea mea, căcĭ sciu, că va fi de folos mult iubitului meu neam românesc“. Era sĕrac, lipsit de post şi bolnav Şincai, şi totu-şĭ a jertfit şi muncit pentru înaintarea şi luminarea neamului.

Aceştĭ ómenĭ sunt, la al căror îndemn s'au ridicat şcolile una câte una, cum rĕsar stelele séra. Progresul devenĭ mai intensiv, lumina se rĕspândi şi mai mult după anul 1848. Bărbaţii inimoşĭ ajung la convingerea, că ar fi de făcut ceva şi în afară de biserică şi şcólă, şi au creat Asociaţiunea.

Asociaţiunea este instituţia, în care se întâlnesc Românii de la vlădică până la opincă, fără deosebire de confesiune. Care este scopul Asociaţiunei?

Scopul Asociaţiunei este înaintarea materială şi morală a neamului românesc prin spriginirea tinerilor talentaţĭ, ca sĕ-şĭ pótă urma studiile, spriginirea meseriaşilor, înfiinţarea de bibliotecĭ, tipărirea de cărţĭ folositóre, adunărĭ frăţescĭ, cum e cea de astădĭ, carĭ contribue la cultivarea armoniei şi a bunei înţelegerĭ.

Şi cum se póte ajunge scopul Asociaţiunei? Avem mijlóce suficiente pentru acésta?

De-ocamdată nu. Dér le vom puté avé, décă cu toţii vom da mâna şi décă vom avé credinţă în realisarea ţintei nóstre. Acela, care are *credinţă*, are şi *stăruinţă*, are simţ de jertfire.

Conduşĭ de aceste idei am venit în acéstă comună. Am sciut, că Rêşnovenii sunt ómenĭ deştepţĭ şi că au simţul de jertfă pentru cultura naţională. Dovadă sacrificiile aduse pentru biserică şi şcólă, carĭ sunt factorĭ ai culturei naţionale.

La asemenea ómenĭ am venit, acestor ómenĭ vrem sĕ le spunem, ce a lucrat despărţĕmêntul nostru. Vĕ vĕd aicĭ adunaţĭ în numĕr frumos, dovadă că fruntaşii voştri v'au spus, ce are sĕ se petrécă aicĭ. Mulţumesc atât fruntaşilor pentru ostenélă, cât şi poporului pentru-că a urmat invitaţiunei în numĕr aşa de frumos, şi declar şedinţa deschisă.

Strigăte însufleţite de „Sĕ trăéscă!“ au acoperit sfîrşitul discursului de deschidere, pe care d-l Bârseanu l'a pronunţat liber. De asemenea şi în cursul discursului, preşedintele a fost întrerupt prin strigăte de aprobărĭ, mai ales la pasagiul, unde a accentuat importanţa bisericei şi şcólei, ca factorĭ ai culturei naţionale.

Despre cele ce s'au mai desbătut în acéstă şedinţă, precum şi despre masa comună, la care s'au întrunit în armonie frăţéscă un numĕr de 70 dame şi domnĭ, vom raporta în alt numĕr.

Festivităţile jubilare de 50 anĭ

de la înfiinţarea diecesei române gr. cat. de Lugoş (1853—1903).

Lugoş, 1 (14) Iunie 1903.

Public numeros s'a grăbit a asista la jubileul episcopiei de Lugoş. Primirea şi încuartirarea s'a început încă de Sâmbătă diminéţa, ér séra la 6 óre a sosit şi I. P. S. Sa metropolitul Dr. Victor *Mihalyi*. La gară I. P. S. Sa a fost întâmpinat de P. S. Sa episcopul Dr. Radu, de clerul aflător în Lugoş şi de inteligenţă. Plóia — care tocmai cu un pătrar de óră înainte de sosirea trenului începuse a cădé — nu a împedecat de loc mulţimea de popor sĕ vină la gară, ca sĕ revadă pe fostul lor episcop, sub a cărui ocrotire şi adevĕrat scut părintesc s'au adăpostit timp de 20 anĭ şi trei lunĭ şi pe care atât de mult l'au iubit şi stimat.

P. S. Sa episcopul a salutat la gară pe I. P. S. Sa metropolitul cu cuvinte alese şi-i uréză bună venire, ér prea bunul metropolit rĕspunde emoţionat, urcând apoi trăsura în strigăte de „sĕ trăéscă“.

Séra la 8 óre s'a dat o serenadă la reşedinţa episcopéscă. Purtătorii de torţe şi lampióne au format un semicerc în faţa reşedinţei, ér corurile Reuniunei de cântărĭ din Coşteiu şi din Oraviţa au cântat două piese. In balcon s'a arătat I. P. S. Sa metropolitul, P. S. Sa episcopul şi membrii capitularĭ.

Parochianul d-l F. *Rezei* a binevenţat pe Archiereu schiţând istoricul catedralei iubilare, căruia P. S. Sa episcopul îi rĕspunde fórte mişcător şi vesel de acéstă mândră serbare, după care corul Reuniunei de cântărĭ din Lugoş intonéză două cântece, apoi conductul s'a reîntors cu musica pompierilor în frunte, parcurgênd mai multe strade până la şcóla gr. cat. română, urmând apoi „Convenire socială“ în hotelul „Concordia“.

Duminecă diminéţa la 8¼ 50 preoţĭ îmbrăcaţĭ în ornate, precum şi alţĭ mulţĭ preoţĭ fără odăjdii au pornit de la catedrală cu „litia“ în cea mai frumósă ordine, au trecut podul Timişului, mergênd la reşedinţa episcopéscă, unde era încuartirat metropolitul. Procesiunea a fost urmată de un lung şir de óspeţĭ şi de popor. In frunte mergea un teolog, ducênd crucea, ér la drépta şi la stânga praporĭ şi serafimi, apoi fetiţe două cu două, îmbrăcate în alb cântând în cor. Publicul postat în şirul stradelor admira procesiunea, care strălucea la radale sórelui.

Ajunşĭ la reşedinţa episcopéscă, doi membri capitularĭ au îmbrăcat pe Archiereu în ornate sacre, în aceeaşĭ ordine au venit la catedrală, percurgênd alte strade împreună cu Archiereul şi Episcopul, unde s'a început Sf. Liturghie.

Serviciul festiv divin a fost oficiat de către I. P. S. Sa metropolitul Mihalyi şi P. S. Sa episcopul Dr. D. Radu încunjuraţĭ de 40 preoţĭ şi membrii capitularĭ, în asistenţa unui public numeros, care ne mai avênd loc în spaţiósa biserică, au fost necesitaţĭ a asculta de afară.

La serviciul divin au asistat autorităţile civile şi militare. D-l comite suprem C. Pogány, vice-comitele Fialca, deputatul dietal al cercului Lugoş Patyanszky; Jacabffy, canonicul romano-catolic din Timişóra, Kun, preoţii romano-catolicĭ din loc, rabinul israelit din Lugoş şi fratele I. P. S. Sale metropolitului.

In faţa catedralei era postat în mare ţinută un pluton de soldaţĭ artileriştĭ şi o companie de honvedĭ cu stégul, carĭ au format garda de onóre şi au dat salvele obicĭnuite.

După sĕvêrşirea Sf. Liturghii I. P. S. Sa ţinù o prea frumósă predică fiind de toţĭ ascultată în cea mai mare linişte şi atenţiune, după care apoi Archiereul a oficiat docsologia şi au ocolit cu litia catedrala jubilară.

Cântările liturgice le-aŭ esecutat cu desteritate şi frumseţă rară corurile Reuniunilor de cântărĭ întrunite în Lugoş.

S'au dat şi două banchete, ér séra concert împreunat cu dans.

Plóia care de vre-o-o câte-va ḑile nu s'a mai astêmpĕrat, i-a lăsat pe credincioşĭ sĕ serbeze ḑiua de Duminecă pe un timp cât se póte de frumos.

N.

SCIRILE ḐILEI.

— 2 Iunie v.

Atentat contra Majestăţii Sale. In ḑiua de 13 Iunie Maiestatea Sa Francisc Iosif eşise la plimbare cu trăsura spre Schönnbrunn. In strada Mariahilf s'a repedit un individ cu bastonul şi a încercat sĕ lovéscă pe Majestatea Sa. Visitiul l'a lovit pe atentator cu biciul peste mână, ér mulţimea s'a aruncat asupra lui şi puţin a lipsit de nu l'a sfăşiat. Atentatorul este agentul evreu Iacob Reich-Bernstein, care mai înainte a fost comptabil. Se ḑice, că ar fi nebun. Unele ḑiare spun că atentatorul ar fi atins pe Majestatea Sa, altele ér' că n'a atins de cât róta trăsurei. — Majestatea Sa după acest incident a plecat spre Schönbrunn. Reich a fost arestat.

O nouă fundaţiune. Din incidentul jubileului de cincĭ-ḑecĭ de anĭ de la înfiinţarea diecesei Lugoşului şi a numirii sale de episcop la Oradea-mare, P. S. Sa episcopul Dr. Demetriu *Radu* a făcut o *fundaţiune de 20.000 cor.* Nimenĭ nu scia înainte despre acéstă nobilă intenţiune a P. S. Sale, care însuşĭ a făcut'o cunoscută în şedinţa consistorială din 10 Iunie. Fundaţiunea e menită pentru stipendii şcolarilor românĭ gr. cat. din diecesa Lugoşului. Actul fundaţional îl vom publica într'un numĕr viitor.

Directoriul fundaţiunei Şuluţane şĭ-a ţinut şedinţa anuală — scrie „Unirea“ — în Sâmbăta Rusaliilor, fiind de faţă, afară de membrii capitulului, d-nii: Iosif *Pop*, Ioan *Mezei* şi Ales. *Onaciu*, juḑĭ de curie în Budapesta, Vas. *Hossu*, jude de tablă Cluşiŭ, George *Pop*, director finan. Nyiregyháza Iosif *St. Şuluţ*, Sibiiŭ şi Leontin *Pop*, Cluşiŭ juḑĭ de tribun. în pensiune; Ioan *Simionaş*, preş. scaunului orf. Deva, Iuliu *Bardosi*, inspector şcol. reg. în pens. Sibiiŭ, Vasilie P. *Hărşan*, adv. Sibiiu şi Dr. Ales. *Pop*, medic Blaşiŭ, apoi advocatul archid. Dr. Iuliu *Maniu*, şi Ştef. *Pop*, protonotar cons. Sâmbătă dim. s'a ţinut părăstas pentru Mitrop. Şuluţ la biserica parochială, celebrând protop. Bărbat şi capel. Nistor. La începutul şedinţei după salutul adresat celor presenţĭ, Mitropolitul amintesce de repausarea membrilor Dr. Ioan *Raţiŭ* şi Patr. *Barbu*, şi apoi în cuvinte de caldă iubire şi bucurie pomenesce de numirea adminis. fundaţiunei Ilustr. Sa Dr. Vas. Hossu ca episcop la Lugoş. Cuvintele Escel. Sale au fost acoperite de aclamărĭ la adresa Ilustr. Sale. Se cetesc rapórtele administraţiunii şi advocatului archid. luându-se spre sciinţă cu aprobare. In special s'a apreciat preţiósele servicii, pe carĭ d-l Vasilie *Mica*, din Sz.-Odorheiŭ, le-a făcut fundaţiunei prin cumpĕrarea moşiei de acolo. Directoriul îi şi votéză mulţumită protocolară. In acelaşĭ timp s'a constatat şi frumosul avênt luat de fundaţiune, a cărei avere la finea anului era de cor. 905,855,56.

Svonurĭ de mobilisare. In unele ḑiare din România s'a scris, că în urma atentatului din Belgrad s'ar fi luat mĕsurĭ de mobilisare în armata română, şi anume pentru mobilisarea urgentă a corpului de armată de-alungul malului stâng al Dunării. „Voinţa Naţională“ desminte aceste sciri ḑicênd, că nu s'au dat ordin nicĭ pentru mobilisare generală, nicĭ parţială.

Colonel sêrb în Bucurescĭ. Un colonel sêrb s'a vĕḑut ḑilele acestea în Bucurescĭ. Presenţa lui a escitat o viuă curiositate şi a atras atenţiunea serviciului siguranţei publice.

D-l general Coandă, secretarul general al ministeriului român de rĕsboiŭ, a plecat alaltăerĭ la Turnu-Severin. Se atribue o mare importanţă călĕtoriei sale, care stă în legătură cu gravele evenimente, ce se petrec în Serbia. — In legătură cu acésta adaugem, că după cum se vorbesce, prefectul de Mehedinţĭ ar fi informat telegrafic ministeriul de interne despre sosirea la Turnu-Severin a prinţului Petru Carageorgevicĭ. El ar avé un pasaport rus cu numele Romanoff. Indată ce s'a rĕspândit în oraş vestea despre sosirea sa, prinţul sĕ fi dispărut. — Scirea cu anevoie va fi esactă; după scirile foilor vienese prinţul Carageorgevicĭ e încă în Geneva.

Scire falsă despre mórtea papei. Sâmbătă séra s'a rĕspândit în Budapesta scirea, că a murit papa. Acéstă scire a fost comunicată ca seriósă prin telefon cancelariei primatelui din Buda de către un funcţionar al ministeriului cultelor. Nu se scie încă, de unde s'a iscodit scéstă scire, ea a fost însĕ desminţită în aceeaşĭ ḑi prin telegrama sosită la Budapesta, care ḑice: „Papa se bucură de sănĕtate escelenta. Medicul Dr. Lapponyi de două ḑile n'a fost în Vatican“.

Ministrul de comerciŭ r. u. Lang a sosit Vinerĭ la Brăila sĕ visiteze portul de acolo. Sâmbătă a plecat din Brăila la Galaţĭ, unde va visita de asemenea portul.

Visita regelui Carol la curtea sêrbéscă. Tocmai în ḑiua după catastrofa din Belgrad, s'a publicat în „Pester Lloyd“ scirea, că tratările referitóre la contra-visita, ce era s'o facă regele Carol regelui Serbiei, s'au terminat, şi că visita se fixase pe luna lui Septemvrie viitor.

Regina Natalia, care actualmente se află în Versailles, este fórte deprimată în urma scirilor primite din Belgrad despre uciderea fiului sĕu. Ea are dese accese de nervĭ şi aiuréză. Ḑilele acestea va merge la Bucurescĭ, décă starea sănĕtăţii îi va permite sĕ facă acéstă lungă călĕtorie. Sora sa, prinţesa Ghica, a trimis la Belgrad o cunună de florĭ, spre a fi depusă pe cosciugul regelui Alexandru.

Ioachim Mureşianu,

advocat, fost preşedinte de tribunal, deputat dietal, membru în comitetul şi comisiunea fondurilor grăniţerescĭ şi secretar în pensiune al aceloraşĭ fondurĭ etc. etc.

în etate de 71 anĭ, după lungĭ suferinţe, aḑĭ la 10½ óre p. m. şĭ-a dat nobilul sĕu suflet în mânile creatorului.

Rĕmăşiţele pămêntescĭ ale scumpului decedat se vor aşeḑa la repausul etern în cimiteriul gr. cat. din Năsĕud, Vinerĭ în 12 Iunie st. n. la 3 óre p. m.

Subscrişii aduc acéstă jalnică şi durerósă scire la cunoscinţa tuturor consângenilor, amicilor şi cunoscuţilor.

Năsĕud, în 10 Iunie 1903.

Artemiu Mureşianu, cand. de adv. ca fiu, *Teodor Mureşianu*, ca frate, *Luisa Kirtsch*, ca cumnată.

Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată.

ULTIME SCIRI.

Viena, 15 Iunie. Ministrul-preşedinte Szell a avut o audienţă lungă la M. Sa. Apoi a conferit cu Koerber şi Goluchovski.

Belgrad, 15 Iunie. Deşi tinerimea şi o mare parte a inteligenţei de sub conducerea celor doi miniştri radicalĭ au făcut propagandă intensivă pentru proclamarea republicei, totuşĭ se crede, că în marea skupştină convocată pe aḑĭ radicalii vor ceda şi vor vota pentru monarchie. In schimb vor cere concesiunĭ: amnestie generală, libertatea deplină a pressei, jurămênt pe constituţiune pentru urmată etc. Reuşita lui Karagheorghevicĭ pare asigurată.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu**.
Redactor responsabil: **Traian H. Pop**.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

»Romana«

este titlul broşurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureşianu, cu descrierea şi esplicarea dansului nostru de salon

„Romana“, dans de colóná în 5 figurĭ. *Descrisă şi esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefaţă“,) de *Tunarul din Dumbrău*, **Popa**. — Tipografia Aurel Mureşianu, Braşov 1903.

A trecut deja o jumĕtate de secol, de când, în epoca redeşteptării nóstre naţionale, s'a compus şi înfiinţat în Braşov „Romana“, unicul dans de colónă român. In iérna anului 1901, cu ocasiunea jubileului de 50 de anĭ de la fondarea Reuniunei femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Braşov cu ocasiunea acésta şi jubileul de 50 de anĭ al „Romanei“. La acest jubileu vre-o 20 de părechĭ, damele purtând costum naţional, au jucat „Romana“ jubilară, adecă au esecutat acest dans în tocmai după regulele şi prescrierile originale, cum s'a esecutat înainte cu 50 de anĭ la primul bal al „Reuniunei“.

Autorul broşurei esplică „Romana“ în strînsă legătură cu musica ei după aceste regulĭ şi prescrierĭ originale, fără abaterile şi erorile, ce cu timpul s'au furişat în acest dans. (Esplicarea figurilor o face alăturĭ şi în limba germană.)

Meritul autorului broşurei mai sus anunţate este, că a fixat regulele originale ale „Romanei“, ca orĭ şi unde în ţinuturile şi ţĕrile locuite de Românĭ acest dans de colónă român sĕ póte fi studiat şi jucat cum se cade şi uniform. De aceea a adaus la finea broşurei şi textul frumósei şi atrăgătórei musice a „Romanei“, esplicând printre note tóte mişcările dansului după tactele musicei. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutindenĭ între noi, a fost tot-déuna o dorinţă viuă a publicului nostru de a o vedé jucându-se bine, esact şi uniform. Credem, că broşura de faţă, care face istoricul şi descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire şi acurateţă, va satisface pe deplin dorinţei generale.

Broşura este în cuart mare, hârtie fină şi tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei“ cu esplicărĭ) şi costă numai **2** cor. **50** banĭ (plus **5** banĭ porto-postal) pentru România **3** lei.

„Romana“ se póte procura de la tipografia A. Mureşianu, Braşov.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viaţa şi operile lui Andreiŭ Mureşianu, studiu istoric-literar de Ioan Raţiu, prof. ord. la preparandia din Blaşiŭ, Preţul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blaşiŭ.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa“, interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi două portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, apelul dat cătră ministerul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos Frâncu în causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Preţul este 1 corónă. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

„Pintea Vitézul“, tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 40 banĭ. plus6 banĭ porto.

„Românul in sat şi la óste“. Acesta este titlul unei noue cărticele, ce îl *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf e Ihering traducere de Teodor V. Păcă ţean. Preţul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„David Almăşianu“, schiţe biografice de *Ioan Popea*. Broşura acésta, presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Ţĕranul român şi ungur din Ardeal“, studiu psihologic poporal de I. *Paul*. Preţul 1 cor. (+ 5 b. porto).

Mănăstirea Putna în Bucovina de Iraclie *Porumbescu*. Preţul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Scrieri economice.

Manual complet de agricultură raţională, de Dr. *George Maior*, profesor de agricultură la şcóla superióră dela Feréstrĕu şi la Seminarul Nifon Metropolitul din Bucurescĭ. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. *I* ***Agrologia***, séu Agricultura generală. 34 cóle de tipar cu 217 figurĭ în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decisia Nr. 2078 din 1897. Costă *5 coróne.*

Vol. II. ***Fitotechnia***, séu cultura specială a plantelor, 38 cóle de tipar cu 202 figurĭ în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1889. Costă *8 coróne.*

Vol. III. ***Zootechnia***, séu Cultura generală şi specială a vitelor cornute, dimpreună cu lânăria şi lăptăria, 49 cóle de tipar cu 225 figurĭ în text. Costă *8 coróne.*

Vol. IV. ***Economia Rurală***, séu organisaţiunea şi administrarea moşiilor marĭ şi micĭ. Costă *8 coróne.*

Cartea d-lui prof. Maior se deosebesce esenţial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba şi literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba nóstră, care tratéză tóte cestiunile cele mai marĭ ca şi pe cele micĭ privitóre la agricultura română din tote ţĕrile locuite de Românĭ, pe basa progreselor actuale ale sciinţei şi technicei agricole moderne. Ea ia serios concurenţa cu cele mai bune lucrărĭ apărute până acum în limbile culte: germană, francesă, etc.

Economia pentru şcólele poporale compusă de Teodor Roşiu, învĕţător la şcóla principală română din Lăpuşul-Unguresc. Ediţiunea a doua. Preţul 60 b. (pl. 5 b. porto.)

Despre influinţa împrejurărilor asupra acţiunilor şi deprinderilor animalelor de Lamarck, cu un studiu asupra lui Lamarck, de Panaite Iosîn. Preţul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură şi fost estimator espert la banca agricolă. Motto: „Sĕrac în ţĕră sĕracă“. Eminescu. Preţul 2 cor. plus 10 b. porto.

„Cartea Plugarilor“ séu povestirĭ economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor“ etc. scrisă de *Ioan Georgescu*. 90 pag. Form. 8⁰ costă 50 b. (+ 6 b. porto).

Insoţirile de credit împreunate cu însoţirĭ de consum, de vêndare, de viierĭ, de lăptarĭ etc. Indreptare practică pentru înfiinţarea şi conducerea de astfel de însoţirĭ, de F. W. Raiffeissen. *Ediţiunea a V-a* Trad. de *Dr. A. Brote*. Editura Reuniunei rom. de agricultură din comit. Sibiiului. Conţine 227 pag. costă cor. 1.60 (+ porto 20 banĭ.)

„Sfaturĭ de aur“, pentru sătenii românĭ de tótă starea şi etatea, de Aron Boca Velcheranu. Preţul 60 b. (plus port 5 b.)

Cărţi pentru comercianţi şi funcţionarĭ de bancă:

Introducere în contabilitate şi contabilitatea înpartidă simplă, de *I. C. Panţu*. O carte bună pentru a învĕţa cu uşurinţă contabilitatea. Paginĭ I—VIII + 213. Preţul 2 cor. (+ 20 b. p.)

„Curs complet de corespondenţa comercială“ de *I. C. Panţu*. Conţine modele de circulare, scrisorĭ de informaţiunĭ, recomandaţiunĭ şi acreditive; scrisorĭ în comerciul cu mărfurĭ, comisiune şi espediţiune; cestiunĭ cambiale, afacerĭ cu efecte, monede, cupóne etc. Preţul 3 cor. 20 b. (+ 20 b. p.)

Al doilea capitol din contabilitatea dublă, de *I. C. Panţu*. Acéstă broşură conţine: *afacerile de credit cambial şi afacerile de bancă*. Preţul broş. 2 coróne (+ 10 banĭ porto).

Un capitol din ***Contabilitatea dublă*** de *I. C. Panţu*. Tractéză principiile contabilităţii duple ilustrate cu diferite esemple. Preţul 1 cor. (+ 10 b. p.)

Procent, Promil, Interese şi Teoria conturilor cu- rente de *I. C. Panţu*. Arată calcularea intereselor pe anĭ, pe lunĭ şi pe ţile într'un mod practic; sunt mai multe esemple esplicate amănunţit. Preţul 80 b. (+ 10 b. porto.)

Cursul pieţei Braşov.

Din 14 Iunie n. 1903.

Bancnot rom.	Cump.	18.94	Vênd.	18.92
Argint român.	„	18.80	„	18.90
Napoleond'orĭ.	„	19.04	„	19.10
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Ruble Rusescĭ	„	2.53	„	2.53½
Mărcĭ germane	„	117.—	„	117.50
Lire turcescĭ	„	21.50	„	21.60
Scris fonc.Albina 5%		101.—	„	101.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 15 Iunie n. 1903

Renta ung. de aur 4%	120 70
Renta de coróne ung. 4%	99.35
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	91.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	98.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.25
Bonurĭ rurale ungare 3½%	92.50
Bonurĭ rurale croate-slavone	99.25
Impr. ung. cu premii	199.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	156.75
Renta de hârtie austr.	100.30
Renta de argint austr.	100.10
Renta de aur austr.	120.80
Rente de coróne austr. 4%	100.50
Losurĭ din 1860.	152.75
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	16.24
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	727.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	659.—
Napoleondorĭ	19.06
Mărcĭ imperiale germane	117.17½
London vista	239.60
Paris vista	95.17½
Note italiene	95 20

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 10 Iunie n. de 46,509 capete, la 11 Iunie au intrat 663 capete şi au eşit 769 capete, rĕmânênd la 13 Iunie n. un numĕr de 46,403 capete.

Se notéză marfa **ungurescă**: veche grea dela 110—112 fil. tînĕră grea dela 120—121 fil., de mijloc dela 120—121 fil. — **Sêrbescă**: grea 118—120 fil., de mijloc 116-118 fil., uşóra 112—114 fil. kilogramul

---

Nr. **9377**—1903.

Esarêndare de cârciume.

Cârcimele aparţinătóre comunei orăşĕnescĭ Brassó, din Dêrste şi din Timişul de jos se vor **esarênda** la magistratul orăşĕnesc (despărţămêntul administraţiunei realităţilor orăşĕnescĭ) pe timpul dela 29 Septemvre 1903, până la 31 Decemvrie 1906, pe calea licitaţiunei, cu oferte, în 7 Iulie a. c. 10 óre a. m.

Condiţiunile de ofert şi de contract se pot lua în vedere până in ţiua pertractării ofertelor, la administraţia realităţilor orăşĕnescĭ.

Brassó, 6 Iunie 1903.

1—2,(1001) *Magistratul orăşĕnesc*

Nr. **9295**—1903.

PUBLICAŢIUNE

La 24 Iunie 10 óre a. m. se va vinde pe cale de licitaţiune şi de oferte în cetăţuia orăşĕnéscă din Bran, parcelele de pădure orăşĕnéscă, numită „Aluniş“, în mărime de 106 jug. catast. Nr. top. 1329 de pe teritoriul hotarului comunei Sohodol.

Preţul de strigare e 800 coróne, sub acest preţ parcelele de pădure nu se vênd.

Condiţiunile de licitaţiune, de ofert şi de contract se pot lua în vedere pe timpul orelor de oficiu, la oficiul forestier orăşĕnesc (sub Bucium nr. 9), séu la Michael Bernath impiegat forestier, în cetăţuia din Bran.

Brassó, 8 Iunie 1903.

1—2.)1004) *Magistratul orăşenesc.*

AVIS!

Am onórea a aduce la cunoscinţa Onor. public, că **am luat asupră-mĭ Magazinul** al firmei

Wilh. Wächter

cu mărfurĭ de Galanterie

şi vêndare de jurnale, atât din ţară, cât şi din strĕinătate, care **de astădĭ încolo se pot căpăta**, ca şi mai nainte.

Asemenea se primesc abonamente pentru orĭ şi ce fel de jurnale.

1—3.(1003) **H. MARZELL.**

Frumos ca o Icóná

este un Teint delicat alb şi fin, şi o faţă fără pistrui şi pete. Spre a obţiné acésta să se spele în fie-care ţi cu **SAPUNUL**

„Lilienmilchseife a lui Bergmann“

(Marca: 2 minerĭ.)

dela **Bergmann & Co. in Dresden** şi Teutschen a/E.

Se capĕtă bucata cu 80 banĭ, la Teutsch & Tartler şi la farmacia lui **Roth în Braşov.**

(930 10—50

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Maiŭ st. n. 1903.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·20 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 8·13 min. séra.
IV. Tr. accel. la órele 10·26 m. séra.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Tren accel. la órele 5·14 m. dim.
III. Trenul mixt la órele 11·40 a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).
V. Tren mixt la órele 6·50 séra.

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu:

I. Trenul de pers. la óra 5.19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad la óra 9.18, cu Ciuc Gyimes şi Ciuc-Szereda, la óra 10.46 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 8·40 min. a. m.
III. Trenul de per. la óra 3·— m. p. m.

Dela Braşov la Zêrnescĭ (gar. Bartolomeiu

I. Trenul mixt la óra 9·2 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 3·44 min. p. m.
III. Trenul mixt la óra 9.47 m. séra.
IV. Trenul mixt la óra 6·14 m. dim. (Numai dela 1 Iunie Dumineca şi în serbătorĭ).

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim.
II. Trenul mixt la óre 8·40 mim. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·— min. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Gyimes.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tren accel. la órele 5·07 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 7·50 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9·27 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m.
II. Trenul mixt. la óra 9·18 min. séra.
III. Trenul pers., la óra 5.— m. p. m.
IV. Tren. de pers. la óra 7·41 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).
V. Tr. accel. la órele 10·14 m. séra.

Dela Kezdi-Oşorheiu la Brasov:

I. Trenul de persóne la óre 8 25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Sereda óra 3·20.
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5.17 dim.)
III. Trenul mixt, la óra 6·27 m. séra (are legătură dela Palanca la 8.54 dim.)

Dela Zêrnescĭ la Braşov (gar. Bartolemeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·02 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.
III. Trenul mixt la óra 8·18 séra.

Dela Ciuc-Gnimes la Braşov:

I. Trenul de pers. la óra 8·25 m. dim.
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·27 min. séra. (Are legătură cu Tuşnad-Ciuc-Gyimes.)
IV. Trenul mixt la órele 10.05 m. séra.

Tipografia Aurel Mureşianu Braşov.